

יעקב שרת / איש מאדים פלאג'ח, אצ"ל, לח"י

במדינה

(המשך מעמוד 59)

המפורסמת, שהיתה גרה בשכונת לביים.

פלורה נהגה לבלות את רוב זמנה הפנוי בביתה של נגוזה. באותו הזמן למדה בבית-ספר יהודי בקאהיר. בעיקר אהבה שפות, והיא דוברת עברית, ערבית, צרפתית ואנגלית בצורה רהוטה.

ספינת השעשועים. בביתה של נגוזה סאלם הכירה פלורה את רוב השחקנים הידועים של מצריים. שרובם כבר אינם בחיים. היא היתה משוחחת איתם על מישחק ועל זימרה, וכבר בגיל 12 החליטה על דרכה בחיים. "אני רוצה להיות שחקנית כחן". אמרה לאביה. לרוע המזל החליט האב באותה עת להתגרש מאשתו. הוא עזב את מצרים ונסע לסודאן, שם פתח עסק עצמאי.

פלורה, שהיתה מבלה את רוב זמנה בתיאטרון ובקולנוע והכירה את רוב השחקנים אישית ואת רוב הסרטים בעליפה. נאלצה לנסוע עם אביה לסודאן.

החלום הגדול התפזר, כאשר הודיע לה האב כי עליה להינשא לברודוה. לא נתנו לא להחליט בעצמי. ספרה בעצב. "הייתי יכולה להיות מאד מפורסמת, כי כולם אמרו שיש לי כשרון גדול. זה לא הפריע לי בכלל שהייתי יהודיה. אף פעם לא היו לי בעיות עם אנטי-שמיות וחוג הידידים שלי כלל גם ערבים ונוצרים."

בגיל 14 היא התארסה ובגיל 18 עלתה עם בעלה ארצה וגרה ב-יאזור. עם זאת לא היתה יכולה לשבת בשקט. ידידיה ממצרים הציעו לה לנסות ולהתקבל לעבודה בטלוויזיה הערבית. היא ניגשה והתקבלה מיד. עד היום הספיקה להופיע בתוכניות רבות בטלוויזיה הערבית. לשיר ולשחק בהצגות שחלקן לא הועלה עדיין על המסך הקטן.

לפני חמש שנים החליטו היא ובעלה להתגרש. "פשוט לא הת-אמנו", גילתה. "הוא אמר לי: 'אם את רוצה לשחק ולהיות זמרת, אז תלכי, זה לא מפריע לי'." מאז הספיקה פלורה, "להתחנן" בהצגה "ספינת השעשועים, להיות כיפה אדומה בתוכנית לילדים, ואף ל-עבור קורס לדיילות אוויר. אך הרגשתי שיותר טוב להיות עם שתי הרגליים על האדמה ולא באוויר", סיפרה.

אבא בתפקיד רופא. במיס-גרת עבודתה כפקידת-קבלה נפגשה עם השחקן המצרי מחמוד קאבל, שהוזמן לישראל עם קבוצה של סוכני-נסיעות. פלורה הופיעה לפני האורחים בקטעי שירה. השחקן מנהל סוכנות הנסיעות התלהבו מאד מהצעירה היפהפיה והזמינו אותה לבוא למצריים.

השבוע כתבה פלורה מיכתב ל-זמרת המצריה שאדיה. "כשהייתי קטנה" סיפרה, "ראיתי סרט שבו שחקן אבא שלי בתפקיד ראשי, כרופא, ושאדיה ועוד שחקנית בשם מאגדה היו מאוהבות בו בסרט. אני זוכרת היטב את הסרט, למרות שהייתי אז רק בת עשר.

"עכשיו, כשנפתחו השערים ל-מצריים וגם הדואר פועל, כתבתי לשאדיה וסיפרתי לה את הסיפור. כתבתי לה שהייתי מאד רוצה לבוא למצריים ולפגוש בה שוב, כי אני מאד מעריכה אותה כשחקנית וכזמרת ויש לי הרבה מה ללמוד ממנה. היא עוד לא ענתה לי אבל אני מקווה לקחת חופשה בקרוב ולנסוע למצריים. להיפגש שם עם כל החברים והשחקנים שהכרתי ואולי אצילה סוף-סוף להגשים את החלום הגדול ולשחק בסרט מצרי לצידם של המכרים הישנים."

לניו-יורק, היה לעיתונאי, וכסירון הטילו עליו למלא את שעות הפנאי שלו בכתיבת תולדות-חיים של אישים מעבר לגיל מסויים, כנהוג במערכות מסודרות. והנה, כאשר הוא החל מפשפש במעט-פות האישיות שבמגזרות הארכיון של עיתונו, גילה לתדהמתו כי יש מעטפות גאושות להתפוצץ, למרות החשיבות היחסית הזעירה של בעליהן, ויש מעטפות שדופות מאוד, אף שחשיבות בעליהן רבה ביותר.

נניח לגיון אוהרה מנוחתו גיהנום, ונלך אצל נתן אלתרמן מנוחתו עדן, וכל כך למה? משום שהח"כ אורה נמיר אשר על-התרבות יזמה, כדיווח "הארץ" (10.3.80), "מיפגש אלגנטי מיוחד במינו" במלאת עשור למות המשורר, וכדי להגדיל שירה ולהא-זיר, זימנה שני אישים מן היישוב לומר דברם על המשורר, הלא הם ח"כ משה דיין והפרופ' לסיפרות דן מירון. ובכן, כמו שאמר ג'ון אוהרה זכור לטוב (אני יודע, אני יודע, בהיכלי הספרות לא יכירונו מקומו בכותל המזרחי), ב"מעטפה" של "סופרנו הפרלמנטרי", שכל כולה 23 שורות (ב-23 שורות יותר מבכל עיתון אחר, אם איני טועה), ספרתי 15 שורות על דברי משה דיין (חוץ מהתמונה שלו עם נ"א), ואילו שורה וחצי בלבד על דברי הפרופסור, להודיעך שלמרות חידושי המדענים טרם הגיעה השעה לזרוק את תורת היחסות לכלבים.

מה אמר הפרופסור דן מירון על נ"א נדע אולי כאשר יעלם עלי ספר, אם יעלה רצון מלפניו (אך זאת דווח לנו, והוא מעט המחזיק מרובה, כי הפרופ' הירצה על שירת אלתרמן בתוך הדגשת היציה האוניברסלית, ולא רק הלאומית-ציונית). לעומת זאת, נתכבדנו במנה גדושה מדברי ספרא דיין על המשורר, ובה פנינים כגון: "אלתרמן היה בן-גוריוניסט מובהק"; "הבן-גוריוניסט הוא דרך חיים, האלתרמניות היא הייחוד הספציפי המיוחד שלה" (הלא תשימו אל-לכם את הייחוד הספציפי המיוחד והיחיד במינו הזה של דיין); "ייחוד ספציפי מיוחד"; "שירת אלתרמן חונכה דור על דרכו של בן-גוריון."

כן, שכחתי לכתוב בהתחלה, שהכותרת של הכתבה היא: "דיין: שירת אלתרמן חונכה דור על דרכו של בן-גוריון", וגם מזה אנחנו צריכים להבין, כנראה, שהדיינים (או דיינות; מצד אחד דיין אומר, "אלתרמניות" ומצד אחד הוא אומר, "בן-גוריוניסט", וזה מביך) הוא הבן-יקיר של אבא-דוד ואמא-נתן. כמו שאך בקושי מוכן להתיימר בבקאות בדיינים, אך בשום פנים לא יעמיד פני מומחה לאלתרמניות ולבן-גוריוניזם, אני חש צורך לעשות פה את האובזרווציות הבאות:

א. כאשר דיין מדבר על "שירת אלתרמן כפי שהוא מדבר, מתקבל רושם עז כי הוא מדבר לא על שירת אלתרמן אלא על הפובליציסטיקה המחורזת שלו. זה אולי הבדל קטן, אבל חשוב, בייחוד בשביל אנשים ממאדים, שכאשר מדברים באוזני-הם על שירה הם חושבים שמדברים באוזניהם על שירה.

ב. כאשר אומרים ש,אלתרמן היה בן-גוריוניסט מובהק", ש,הבן-גוריוניזם הוא דרך חיים", ו,האלתרמניות היא הייחוד הספציפי המיוחד שלה" (ייחוד ספציפי מיוחד — זה לא גדול? ממש בחזקה שלישית!) זה אולי מרשים מאוד, אבל מזה אנחנו, הקוראים, לא למדים דבר על מהות הבן-גוריוניזם או האלתרמניות. מהו "בן-גוריוניזם" במשמע הערכי? איך הוא נתפש בשעתו באופנים שונים, ואיך הוא נתפש עכשיו באופנים שונים? על זה דווקא היה מעניין מאוד לשמוע, אולי גם מפי דיין, אך עוד חזון למועד, מה לעשות. ומה זו, "אלתרמני-יות"? או! על זה בוודאי הפרופ' מירון אמר משהו, אבל בגלל תורת היחסות נוסח-אוהרה, ניוותר בבורותנו, לפי שעה.

ג. אם שירתו של אלתרמן, כלומר כתיבתו הפובליציסטית המחורזת, חונכה דור שלם של בן-גוריון, גם זו שאלה, ולא שאלה פשוטה. במידה שמדובר בפובליציסטיקה מחורזת שעניינה נושאים לאומיים כלליים ומקובלים — מה ייחודם הבן-גוריוני? ובמידה שמדובר באותו יחוד ספציפי מיוחד (ייחוד ספציפי מיוחד!) השמעות אוזניכם מה שפי דיין מדבר (!), או, פה כבר נשאלת שאלה אם זה חינוך דור, וכשאני אומר, "חינוך דור" הדגש הוא גם על "חינוך" וגם על "דור", מפני ש,חינוך" יכול להיות, לא אחת, טימטם (כלומר שטף-מוח), ו"דור" זה יכול להיות כל הגילאים, נאמר, של משה דיין, רובם, מיעוטם, או אך ורק משה דיין בלבד ותו לא (כאופן ייחודי ספציפי מיוחד).

כשאני נזכר, למשל, ב"שיר" המפורסם של אלתרמן על פריקת הנשק הצרפתי בחשאי לקראת מלחמת 1956 (אלתרמן גויס אז על-ידי נערצו בן-גוריון — לא אחת אתה נחקל בתופעה שאנשי-רוח דבקים בדמות המסמלת בצדק או שלא בצדק גבריות, כוח ברוטאלי, צבאיות, מילחמניות — אך אין לי מושג אם מצב זה תפס ביחסי נ"א-ב"ג — ועלידי עושי דברו ומתמרניו עת-יבוענה-אלה — משה דיין ושמעון פרס — לעשות נפשות למילחמה בנאצר הממששת ובאה), אני מתחלחל למחשבה, כי משורר הוצא והוציא לתרבות רעה, ובירך על מה שלא היה אלא קנוניה נתעבת שנקשרה בדרכים אנטי-דמוקרטיות להחריד בין שליט ישראל ובין ראשי הקולוניאליזם השוקע באירופה, צרפתי כבריטי, קנוניה שהיתה גרועה בשעתה, ואת פירות הבאושים שלה אנו אוכלים, לדעתך, עד היום הזה, ואם "שירה" שכזאת מועלית על נס במישכנה-הכנסת בפתח עשור ה-80 כ,מחנכת דור", אז אלתרמן אולי נתן, ודיין אולי לקח, אבל הדור לא חונך.

הם אומרים שהוא לא מתאים, שזה לא בשבילו, שאין לו רקע מתאים, שהוא חסר-ניסיון, שהוא שייך לאופרה אחרת, שאין לו שום מושג מה זה מישרד-חוץ ומה זו מדיניות-חוץ, ואופקיו צרים, והוא כבול בעקרונות, ובכלל, הוא נגד שלום ונגד ויתורים ובעד ארץ-ישראל שלמה, והתנחלויות וכל השאר, ומה לא; ואין לו כושר-ניסוח כשל שר-החוץ הראשון, ואין לו ביטחון-עצמי כשל שר-החוץ השני, ואין לו גמישות כשל שר-החוץ השלישי, ואין לו כושר-תיכנון כשל שר-החוץ הרביעי, ואין לו כושר תיכסוס כשל שר-החוץ החמישי. נו, ומה יהיה!

ואני אומר לכם, שלא צריך לדאוג. הכל יהיה בסדר. הכל כתוב בכוכבים, ומה שכתוב בכוכבים יהיה על הארץ. הפלמ"חאי הראשון במעלה כבש את הארץ ב-1948, והפלמ"חאי השני במעלה כבש את חוף-לארץ ב-1967, ומפקד אצ"ל החזיר את סיני, ומפקד לח"י יחזיר את הגדה. כי גם ללח"י יש לחי שנייה.

לא מאמינים?

לא צריך. אבל חכו קצת, עד ארגיעה, כמו שכתוב בספרים. תעיקר שלא תפריעו, כי שר-החוץ הששי לומד עכשיו, ולו יש מה ללמוד אוהו מה שיש לו ללמוד, אוהו מה שיש לו ללמוד!

ובשהוא יסיים את המכונה — או אז ניפגש. אולי זה יהיה עוד לפני המילחמה הבאה בשעה שש; בדיוק ברגע האחרון ממש הוא יספיק לתפוש מה פירוש ישראל מנקודת המבט הגלובלית בכלל, ובזמן הזה בפרט, ואז יהיו לכם כמה תפתעות, ואתם תאכלו את כובעיכם ותגידו: שר-חוץ גדול שבוה טרם קם לעם-ישראל!

וכשאתם תרקדו ברחובות מרוב שמחה, אז אני אגיד לכם: אתם לא חושבים, שחבל שכל זה נדחה זמן כה רב, ובמחיר כה נורא בדם ובדמים? הלא הכל היה כתוב בכוכבים, הכל היה ברור כבר מזמן!

ואם אתם תגידו אז: חכם! אם באמת הכל כתוב בכוכבים אז כתוב שם גם שזה לא היה יכול להיות אחרת, אלא בדיוק כפי שזה קרה — ללא שום קיצור-דרך וחסיון בזמן, בקורבנות, במשאבים!

כשאני אמצא את התשובה לטיעון הזה, אשיב לכם, כה יעזור לי שר-החוץ.

מדיניות

אומרים מה שחושבים וזה מוזיק.

אומרים שלומר מה שחושבים זה מוזיק.

אומרים שלומר שאומרים מה שחושבים זה מוזיק.

כי האויב קושב, וחושב, ולא יושב. הוא רץ. אהלאן, מאין ולאן?

אל בניין האו"ם מן הבית הלבן.

או מה הצעה היעוצה?

הסו, יהודים! הסו, ויפור בטחון המועצה,

ויסור מישראל חרון וכעס,

כי הגיעה עת, כי הגיע איש המעש!

ולא ידובר ולא יבורר ולא יוגד ולא יסופר —

רק ייושב וינחל ויופקע ויגורש עד-איך-מיספר!

והעולם?

קודם כל לא יידע; וזמול המעשים יעמוד בוש ונכלם.

ואם, בכל זאת, תתחולל סערה?

נפעיל מייד את נשק ההסברה!

הסברה? מי? מה? איך יתוו הקווים?

קווים? יהודים קמים ואומרים מה שחושבים!

שמות

ועשיתי על הדיפלומט העברי / שלעז שמו כבר איננו מקרי:

טשעחאנאווער ורובינשטעיין ולאך —

ממבריקי הדיפלומטים של הדור!

ובראשם נשמע, "שמיר", ריגו מקרי —

בוא, יעזרני-טסקי, עת-יבוענה-אלה שלוש את המקורי!

אלתרמן נתן

ודיין לקח

בסיפור נחמד אחד שלו, מגלה ג'ון אוהרה איך נתחורה לו בנעוריו תורת היחסות: בהגיעו מעיר הולדתו הקרתנית